

man ikke vilde gavne. Nu har man imidlertid set, at det var forkert, og det er selvfølgelig ogsaa mig en Glæde, at det ærede Mindretal saa resolut er gaaet med til at befende det og til at ville raade Bod paa det. At det forlanges, at Privatseminarier ogsaa skulle have Eksamensret, kunde man jo vente, og det er jo ogsaa noget, man ikke i og for sig kan sige noget til, skønt der uægtelig nu kan blive Tale om mange Privatseminarier, medens der, hvis man var gaaet den Vej i 1867, kun var blevet Tale om et Par Stykker. Men hvad jeg saa vil tillade mig at indprente og sige her i Salen, som jeg har sagt i Udvalget, det er, at skal det gennemføres, maa det ogsaa bestemt være en Betingelse, at det bliver kun virkelige Seminarier, der saa denne Ret, ikke Kursus, som kalde sig Seminarier, men som kun ere en underordnet Gren af andre Undervisningsanstalter og have sælles Forstander og Lærere sammen med dem, men kun virkelige Seminarier, som have Optagelsesprøve, som have 3 Klasser, og som vel at mærke have et Lærerpersonale, som aldeles hovedsagelig beskæftiger sig med dette Seminarium alene og har sin Ansvarfølelse rettet paa at fremme det og det alene. Fastholder man nemlig ikke det, forlanger man bare et vist Elevantal og nogle enkelte andre Ting, medens man ikke fastholder, at det skal være et særligt, virkeligt Seminarium, saa er jeg bange for, at vi i Stedet for at hæmme Kursusundervisningen ville komme til endnu mere at fremme den. Det er jo nemlig ikke afgørende, om man kunde saa de private Kursus til at holde deres Elever noget længere og maasse naa et noget større Resultat med Hensyn til positive Kundstaber. Hvis alligevel disse private Kursus have en Forstander, som maa dele sin Tid og sine Kræfter med mange andre Ting, hvis de have unge Lærere, som ikke have synderlig Forstand paa at uddanne Seminarieelever, eller gamle Lærere, der maa slide sig op ved Siden af for at tjene Jøden til Familien, og i det hele taget, hvis Lærerne ikke have Ansvarfølelse for denne Gren af Undervisningen, for deres Kald, vil efter min Mening det, vi vinde, ikke være meget bevendt, og saa bør Staten paa ingen Maade hverken indirekte eller direkte støtte en saadan Anstalt. Jeg siger ikke dette, fordi jeg har det mindste imod de private Kursusbestyrere. Jeg ved meget vel, at der blandt dem er Mænd, som hverken i Dygtighed eller Samvittighedsfuldhed staa tilbage for nogen som helst i Statslivets Tjeneste, og det vilde være temmelig taabeligt, om man vilde give sig til at bebrejde dem noget, da de faktisk have gjort os en

stor Tjeneste ved at have uddannet Flertallet af de Lærere, som vi ikke have taget os af. Det er jo netop et Held, at der har været Mænd, der med Dygtighed og Energi have villet kaste sig over den Sag, og som have frembragt et Resultat, der efter Omstændighederne har været ret ordentligt. Det er altsaa ikke Mændene, der er Tale om her, men Systemet. Og hvad Systemet angaar, maa vi vel kunne blive enige om, at det er forkasteligt, og at man maa se at komme det til Ruds. Jeg har imidlertid ikke saa høje Forhaabninger i den Henseende som den ærede Ordfører for Flertallet. Jeg er bange for, at man vil være saa nensom over for Fritseminarierne, at man ikke vil gaa ind paa de Betingelser, som maa stilles over for dem. Det er det, jeg frygter. Der er i vort Land ikke saa saa, som maasse ikke have Blikket saa meget aabent for denne Sags Vigtighed, og som gerne ville slaa sig til Ro, blot man kan slippe med at give saa saa Penge ud som muligt, og de ville ikke gaa ind paa saadanne Betingelser. Og saa er der mange, der godt forstaa sig paa Sagen og dens Betydning, og som gerne ville bringe Osre for den, men som nu en Gang ere komne ind paa at have særlig Forkærlighed for de aandelige Institutioner, som man kan sætte Ordet „Fritse“ foran, men en vis Frygt for dem, hvor der skal sættes Ordet „Statsseminar“ foran. I en tidligere Tid kan det have været berettiget, idet der var Stagnation i Statsanstalterne og Mangel paa gode Kræfter; men nu er der ikke mere Begejstring for Fritseminarierne, og nu er Konkurrencen bleven en saadan, at Fritseminarierne ikke engang kunne trives uden betydeligt Pengetilskud, og alligevel vedblive de Herrer at foretrække Fritseminarierne for Statsseminarierne. Derpaa har Mindretallet givet et eklatant Eksempel, idet det vil give omtrent lige saa meget til Kursus og Fritseminarier, som Lovforslaget har forlangt i aarlig Udgift til en Statskole. Saa bange er man for Statskolen, at man hellere vil have Kursus og Fritseminarier end gaa til en Statskole. Første Gang, da der var Tale om Oprettelse af en Statskole for Kvinder, i 1871, da Minister Hall var inde derpaa, endte man med at give en Understøttelse til vordende Lærere, og den Vej er man vedbleven at gaa, og det er ogsaa den Vej, som Mindretallet mener, at vi fremdeles skulle gaa. Jeg forstaaer godt, at den ærede Ordfører for Mindretallet som den egentlige Grund til at fordoble Tilskuddet fremhæver, at man skal vise Respekt over for Kvinderne. Efter min Mening viser man imidlertid ikke derved fuld Respekt over for dem. Man viser